

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕРПНЕВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ У 2017/2018 Н.Р. ДЛЯ ОРГАНІЗАТОРІВ ВИХОВНОЇ РОБОТИ, БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ ТА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Науково-методична лабораторія виховної роботи і формування культури здоров'я (завідувач Міцай Ю.В., методисти Гайда Л.А., Пляка С.М., Дяченко Н.І.) *рекомендує* підпорядкувати зміст секційних засідань важливій та багатоаспектній проблемі ціннісно спрямованому виховному процесу, врахувавши основні освітні тенденції сучасної школи.

На сьогодні ключовими в суспільстві та системі освіти, зокрема повної загальної середньої освіти, є процес *становлення Нової української школи*, яка має закласти її новий зміст на основі формування компетентностей, ціннісних ставлень і суджень дітей та учнівської молоді, необхідних для успішної самореалізації як *«особистість – цілісна, всебічно розвинена й здатна до критичного мислення, патріот з активною позицією, інноватор, здатний змінювати навколишній світ та вчитися впродовж життя»*.

Виховний процес, як наголошується в Концепції Нової української школи, має стати невід'ємною складовою всього освітнього процесу, проходячи наскрізно як через навчальні предмети, так і систему позакласної, позашкільної роботи, та *орієнтуватися на загальнолюдські цінності*, зокрема:

морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей),

соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

На секціях заступників директорів шкіл з виховної роботи, педагогів-організаторів, класних керівників, педагогів-краєзнавців, керівників музеїв, працівників позашкільних навчальних закладів рекомендуємо акцентувати увагу на питаннях формування і розвитку виховного середовища та виховних систем навчальних закладів, спрямованих на дітей та учнівської молоді, плекання їх української ідентичності, формування їх ціннісних ставлень і суджень на основі загальнолюдських і національних цінностей та громадянської компетентності в умовах полікультурного середовища та національного самоствердження.

Варто наголосити на питанні активної співпраці загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти в аспекті виявлення індивідуальних нахилів і здібностей кожної дитини для її цілеспрямованого розвитку та профорієнтації.

Серпневі засідання з організаторами виховного процесу загальноосвітніх навчальних закладів та класних колективів, позашкільних навчальних закладів, доцільно проводити з використанням інтерактивних форм (методичні чи педагогічні діалоги, проблемний стіл, дискусійна платформа, форум, творча майстерня, синтез думок тощо).

Варто попередньо провести онлайн-опитування педагогів (кожної зі зазначених вище категорій) на предмет визначення форм проведення секцій та актуальних питань для розгляду, які можуть стати й базовими для планування методичної роботи з цими категоріями.

У ході секційних засідань **важливо проаналізувати** позитивний досвід функціонування виховних систем навчальних закладів, класних колективів та **окреслити** основні завдання, пріоритетні напрямки та перспективи щодо розширення виховного середовища та формування системи цінностей і суджень школярів у районі (місті) і в конкретному навчальному закладі в контексті становлення Нової української школи.

Зазначимо, що в основі виховного середовища, – спрямованість на розкриття та розвиток здібностей, талантів і можливостей кожної дитини на засадах «педагогіки партнерства», основними принципами якої є:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах, стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Базовою платформою виховання цілісної особистості, патріота з активною громадянською позицією залишається національно-патріотичне виховання, складові якого визначено Стратегією національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, а саме: духовно-моральне виховання; громадянсько-патріотичне виховання; військово-патріотичне виховання.

Реалізація цих складових має визначати пріоритети в системі методичної роботи з організаторами виховної роботи та безпосередньо у виховному процесі як навчального закладу, так і класного колективу.

Радимо **зробити акцент** на основних аспектах моделювання наскрізного виховного процесу, спрямованого на формування системи цінностей школярів, їх особистісної життєвої позиції як громадянина і патріота своєї держави, який має знайти своє відображення в навчальних предметах, системі позакласної й позашкільної роботи навчального закладу.

У ході секційних засідань *рекомендуємо запланувати до розгляду* такі теми:

«Організація співпраці та взаємодії учителів, учнів, батьків та громади в умовах освітніх змін та децентралізації»;

«Місія Нової школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками»;

«Принципи «педагогіки партнерства» – основа формування виховного середовища в Новій українській школі»;

«Ціннісні установки школярів як важлива платформа для формування їх життєвих компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в житті, навчанні та праці»;

«Виховання в сучасній школі: проблеми, досягнення, інновації»;

«Виховання національної гідності дітей та учнівської молоді в контексті цінностей української культури та історії»;

«Основні засади створення виховного середовища: атмосфера довіри, дружелюбності й доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки»;

«Модель поваги прав і гідності людини, демократії – основа організації життєдіяльності Нової школи»;

«Компетентнісний підхід до формування цінностей, моральних ідеалів, особистості у різновікових груп учнів: досвід, проблеми»;

«Життєві пріоритети сучасних школярів: порівняльний аспект»;

«Сучасний підліток і вчитель: проблеми взаєморозуміння та професійної етики»;

«Особистісно орієнтовані технології як підґрунтя виховання національного самоствердження школярів і формування їх громадянської компетентності в умовах полікультурного середовища»;

Європейські цінності: відповідальність перед законом, самореалізація, толерантність, відкритість до змін, індивідуальна відповідальність, взаємодопомога в контексті формування системи цінностей українців»;

«Роль євроклубів у залученні школярів до вивчення спільних культурних цінностей України і Європи»;

«Соціальні проекти, акції, ініціативи як підґрунтя прояву патріотизму»;

«Україна в співдружності європейських держав: історичний шлях»;

У ході секційних засідань організаторів виховного та бібліотечного процесів *важливо акцентувати увагу* на питаннях підготовки до відзначення **100-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського**, зокрема, стимулювання педагогічних колективів, окремих педагогічних і бібліотечних працівників,

навчальних закладів до вивчення та впровадження ідей і творчої спадщини В. О. Сухомлинського.

Реалізації зазначених завдань сприятиме обласний педагогічний марафон «Штрихи до портрета Василя Сухомлинського», проведення якого розпочато працівниками нашого інституту в рамках обласної програми підготовки до 100-річного ювілею від дня народження видатного педагога-земляка (рішення Кіровоградської обласної ради від 19 травня 2017 року № 289 «Про обласну програму з відзначення 100-річчя від дня народження В.О. Сухомлинського»).

Метою Марафону є вшанування пам'яті, сподвижницької педагогічної праці В.О. Сухомлинського, дослідження і творча трансформація його ідей розвитку, формування, виховання дитини, що сприятиме пошуку ефективних моделей компетентісно спрямованої освіти Нової української школи.

Змістова складова Марафону передбачає дослідження провідних ідей педагогіки В.О. Сухомлинського через реалізацію семи творчо-дослідницьких завдань, зокрема: «Технологічна картка», «Опорний навчальний заклад», «Методична студія», «Відеоінтерв'ю», «Урок. Гурткове заняття», «Музейна педагогіка», Книжкова виставка».

Ознайомитися з матеріали дослідження за результатами педагогічного марафону «Штрихи до портрета Василя Сухомлинського» та розмістити власні напрацювання можливо за електронною адресою – режим доступу: http://koipro414.at.ua/index/oblasnij_pedagogichnij_marfaon_100_rokiv/0-300.

На секційних засіданнях доцільно також приділити увагу питанням підготовки до проведення зазначеного Марафону та розкриттю, наповненню змістом провідних ідей педагогіки Василя Сухомлинського, що будуть презентуватися під час творчих локацій, зокрема:

№ з/п	Провідна ідея педагогіки Василя Сухомлинського	Склад учасниківтворчої локації
1	«Виховання громадянина-патріота в системі ціннісних орієнтацій науково-педагогічної спадщини Василя Сухомлинського»	Благовіщенський, Вільшанський, Гайворонський, Голованівський райони
2	«Гуманістична спрямованість ідей В.О.Сухомлинського та сучасні освітні акценти»	Добровеличківський, Новоархангельський, Новоукраїнський райони; м. Новоукраїнка
3	«Василь Сухомлинський про роль рідної мови у процесі формування українського світосприйняття»	Маловисківський, Новомиргородський райони; м. Мала Виска
4	«Ідеї Василя Сухомлинського в системі методичної роботи з педагогічними	м. Кропивницький

	кадрами та їх використання в практиці сучасної школи»	
5	«В центрі уваги – дитина. Ідеї розвитку особистості в педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського та в умовах нової української школи»	Бобринецький, Компаніївський, Устинівський райони; м. Бобринець
6	«Педагог як співавтор освітнього та духовного простору дитини»	Знам'янський, Кіровоградський, Олександрівський райони; м. Знам'янка
7	«Використання ідей Василя Сухомлинського у процесі формування екологічної культури та здорового способу життя в сучасних умовах»	Долинський, Новгородківський, Петрівський райони
8	«Діалог, що продовжується: популяризація та поширення ідей Василя Сухомлинського»	Онуфріївський, Олександрійський, Світловодський райони; м. Олександрія, м. Світловодськ

Важливим підґрунтям реалізації основних аспектів виховання, зокрема: формування системи цінностей, громадянських компетентностей та патріотичних почуттів, духовно-моральної складової, ціннісного ставлення до батьків, сім'ї та родини, є цінний практичний досвід виховної моделі Павлівської школи, розкриті у книгах В. О. Сухомлинського. Серед них: «Народження громадянина», «Листи до сина», «Як виховати справжню людину», статтях «З чого починається громадянин», «Людина – найвища цінність», які можуть бути використанні для обговорень, дискусій, проблемних столів з підлітками й старшокласниками. Важливо, щоб думки видатного педагога стимулювали учнів до самоаналізу власної системи цінностей та були співзвучні з сьогодення.

Ідеї педагога знайшли своє відображення в сучасному освітньому процесі, слугують основою вибудови виховного середовища, зокрема:

- повага до особистості дитини, її заохочення, зосередження на позитивному, «віра в дитину»;
- орієнтація на потреби учня, дитиноцентризм;
- звернення до внутрішнього світу дитини, опора на її сили та внутрішній потенціал;
- емоційне пробудження розуму дитини, інтелектуальне натхнення учнів у пошуковій діяльності;
- застосування активних і проблемно орієнтованих методів;
- використання демократичних педагогічних засобів і методів навчання й виховання;
- урахування особливостей мотиваційної сфери дитини;

- втілення ідеї «радості пізнання», стимулювання пізнавального інтересу та самостійної діяльності учні;
- створення позитивної емоційної атмосфери процесу навчання і виховання.

У ході секційних засідань важливо **зосередити увагу** на методичних рекомендаціях та матеріалах, представлених у щорічному збірнику на допомогу педагогам області для проведення Першого уроку в 2017/2018 навчальному році «Україна на карті Європи», розміщеному на сайті комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» та науково-методичної лабораторії виховної роботи і формування культури здоров'я інституту (режим доступу: <http://koipro.kr.ua/> та <http://koipro414.at.ua>).

Варто підкреслити, що значним підґрунтям для реалізації аспектів національно-патріотичного виховання можуть слугувати Інтернет-ресурси рубрики «Ми – Українці!» (національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді) на сайті науково-методичної лабораторії виховної роботи і формування культури здоров'я (режим доступу: http://koipro414.at.ua/index/gromadjansko_patriotichne_vikhovannja/0-254).

Важливим акцентом у формуванні системи цінностей школярів є їх активна участь у цільових акціях, проектах, волонтерській діяльності.

Педагогічним працівникам позашкільних навчальних закладів рекомендуємо ознайомитися із представленим досвідом роботи учасників і переможців обласного етапу Всеукраїнського конкурсу професійної майстерності «Джерело творчості».

Протягом 2016-2017 років учасники обласного етапу конкурсу представляли свої матеріали у формі електронних портфоліо, що розміщені на Google Диску. З представленими матеріалами конкурсантів (2016-2017 рр.) можна ознайомитися на веб-сайті НМЛ виховної роботи і формування культури здоров'я за посиланням <https://goo.gl/X9jbz1> у відповідних електронних документах.

З метою підготовки працівників позашкільних закладів до участі у зазначеному в конкурсі, підвищення їх кваліфікації радимо ретельно опрацювати досвід переможців обласного етапу конкурсу, які представляли область на всеукраїнському рівні:

- у 2016 році – *Гетманець Д.В., Тимченко Н.П., Шевцов А.О.*;
- у 2017 році – *Калашник Ю.О., Царук О.Я., Ростокін В.М.*

В цілому за весь час проведення конкурсу з 2006 по 2017 роки учасниками всеукраїнського етапу конкурсу стали 34 педагоги позашкільних навчальних закладів області, 11 з яких посіли призові місця.

Починаючи з 2013 року, конкурс «Джерело творчості» проводиться у номінації «Керівник гуртка». За цей період конкурсантами були керівники гуртків різних напрямів позашкільної освіти. Однак, найменша кількість учасників конкурсу була представлена за дослідницько-експериментальним напрямом: у 2013 та 2017 роках – по 1 конкурсанту; у 2016 році – жодного (!) конкурсанту.

Дана ситуація має стати предметом аналізу та обговорення на серпневих конференціях, що забезпечить активізацію роботи з даного напрямку позашкільної освіти.

З цією метою, на секційних засіданнях педагогічних працівників-позашкільних навчальних закладів, зокрема, педагогів-краєзнавців, керівників гуртків туристсько-краєзнавчого профілю та музеїв при навчальних закладах необхідно вивчити можливості розширення краєзнавчої тематики у роботі гуртків, наукових об'єднань, загальних масових заходах для учнів району (міста).

Доцільно зосередити увагу на дослідженні таких тем:

З історії адміністративно-територіального устрою місцевих громад:

- Історія створення адміністративних одиниць (районів, міст).
- Уточнення дати заснування населеного пункту.
- З історії діяльності органів місцевого самоврядування.
- До питання періодизації історії міста, села, містечка.
- З історії створення місцевої символіки.

Господарство:

- Історія формування місцевих господарських комплексів.
- Діяльність місцевих колгоспів як суспільно-економічного явища ХХ століття.

Топоніміка:

- Поміщики-землевласники у топоніміці краю.
- Топонімічні дослідження міста, села, містечка.
- Історія прізвищ.

Пам'яткоохоронна діяльність:

- Пам'ятки архітектури краю.
- Пам'ятки археології та давньої історії краю.
- Пам'ятки науки й техніки краю.
- Пам'ятки історії краю.
- Історія встановлення окремих пам'ятників, комплексів, пам'ятних знаків.
- Історія встановлення пам'ятників Тарасу Шевченку на території області.
- Діяльність пам'яткоохоронних організацій на території краю.

Біографістика:

- Вивчення родоводів відомих людей краю.
- Внесок земляків у розвиток місцевих господарств як основи розвитку громади.

- Край у спогадах та мемуарній літературі.
- Наші земляки – лауреати державних премій.
- Видатні митці краю.
- Внесок місцевих журналістів, письменників та поетів у розвиток культурологічного середовища краю.
- Історія життя й діяльності репресованих краєзнавців-дослідників.
- Діяльність місцевих дослідників історії, культури й природи краю.
- Внесок меценатів та благодійників у розвиток місцевих громад.
- Видатні історики – наші земляки.
- Діяльність священників-просвітників у нашому краї.

Історія навчальних закладів:

- Життя і діяльність відомих земляків-випускників школи.
- Діяльність відомих педагогів.
- Церковні школи.
- Земські школи.
- Краєзнавча діяльність педагогів-дослідників.

Культурницькі проекти краю:

- Історія створення державних музеїв.
- Історія колекційних зібрань та колекціонерів.
- Історія сільського музею.
- Історія шкільного музею.
- Історія одного експонату, картини тощо.
- Історія парків, заказників. Історія саду.
- Історія створення природознавчих музеїв, заказників, природоохоронних територій тощо.
- Природоохоронна діяльність відомих земляків.
- Край у періодичних виданнях, творах письменників, художників, поетів.
- З історії створення карт, картосхем, путівників.
- Наш край в історичних календарях.
- З історії досягнень у галузі спорту.

З історії становлення та діяльності громадських організацій:

- Історія місцевих осередків громадських організацій та творчих спілок.
- Внесок місцевих засобів масової інформації у формування громадської думки.
- Історія громадських дитячих та молодіжних об'єднань краю.
- Діяльність місцевої «Просвіти» в контексті проекту «Реабілітовані історією».
- Пошуково-дослідницька діяльність учнів.

Окрім того, на секційних засіданнях педагогічних працівників-позашкільних навчальних закладів, зокрема, педагогів-краєзнавців, керівників гуртків туристсько-краєзнавчого профілю та музеїв при навчальних закладах важливо приділити увагу:

➤ вивченню аналітичних та методичних матеріалів відділу краєзнавства та наукових досліджень учнів Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді за 2017 рік з метою запровадження у практику роботи навчальних закладів: (<http://ukrjuntur.org.ua/pro-nas/robota-centru/iddil-kraeznavstva-ta-naukovikh-doslidzhen-uchniv.html>)

➤ вивченню аналітичних та методичних матеріалів відділу краєзнавства та наукових досліджень учнів Українського державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді за 2017 рік з метою запровадження у практику роботи навчальних закладів: (<http://ukrjuntur.org.ua/pro-nas/robota-centru/iddil-kraeznavstva-ta-naukovikh-doslidzhen-uchniv.html>)

➤ презентації краєзнавчих видань, організації зустрічі з їх авторами (спільно з державними бібліотеками та відділами (управліннями) культури;

➤ плануванню організаційної роботи щодо щорічного відзначення у навчальних закладах Всеукраїнського дня краєзнавства (28 травня);

➤ популяризації шкільного туризму, використавши систему дитячих туристичних баз України: <http://ukrjuntur.org.ua/ukraina-turistska/dityachi-turistski-bazi.html>

➤ презентувати педагогам для використання перелік навчальних програм з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямів, що мають гриф Міністерства освіти і науки України: <http://ukrjuntur.org.ua/nasha-biblioteka/programi-gurtkiv.html>

➤ обговоренню для використання в роботі електронного ресурсу «За волю і долю України (Наш край у 1917-1921pp.): http://koippo414.at.ua/index/za_volju_i_dolju_ukrajini/0-29 (відповідно Указу Президента України № 17/2016 «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років»);

➤ оновленню експозицій музеїв при навчальних закладах матеріалами про захисників України, учасників АТО та волонтерів;

На пленарних засіданнях серпневих конференцій **бібліотечних працівників важливо акцентувати увагу** педагогічної громади, органів місцевого самоврядування на місії бібліотек – забезпечення, у межах своєї компетенції, реалізації стратегічних завдань суспільства та освітянської галузі щодо розвитку, виховання та соціалізації дітей та учнівської молоді в умовах Нової української школи.

Варто наголосити й на потенційних можливостях бібліотек загальноосвітніх закладів у формуванні особистості, яка здатна навчатися впродовж життя, та створення умов для забезпечення ефективної діяльності книгозбірень (на прикладах кращих бібліотек району, міста, об'єднаних територіальних громад).

При цьому **важливо зробити акцент** на підтримці бібліотек (інформаційно-технологічної інфраструктури, повноцінного кадрового забезпечення, цілеспрямованого поповнення бібліотечних фондів) в умовах децентралізації.

Готуючись до серпневих студій бібліотечних працівників, варто провести онлайн-опитування на предмет бачення стратегічних завдань розвитку бібліотечної справи в умовах становлення Нової української школи та забезпечення їх реалізації, що може стати об'єктом обговорення як на серпневому засіданні, так і в подальшому в рамках методичних формувань. До опитувальників варто включити питання, що відобразять оцінку доцільності вибору структури науково-методичного забезпечення підвищення професійної компетентності минулого навчального року, найбільш ефективні варіанти запропонованих методичних формувань, їх тематику та форми проведення.

Окремо доцільно провести онлайн-опитування серед бібліотекарів на предмет найбільш ефективної форми проведення серпневих студій. Це можуть бути комбіновані методичні форми наповненні новим змістом (семінари-практикуми, проблемні столи, творчі майстерні чи зустрічі, майстер-класи, дискусійні платформи) або сучасні форми – міжрегіональні віртуальні бібліотечні мости чи діалоги.

Методичним службам варто попередньо ознайомитися з досвідом інтерактивних та дистанційних методичних заходів, які презентовані в рамках інтернет-семінару методистів методичних кабінетів (центрів) органів управління освітою райдержадміністрацій, міських рад, об'єднаних територіальних громад з бібліотечних фондів з проблеми «Інноваційні підходи до моделювання науково-методичної роботи з бібліотекарями навчальних закладів» (режим доступу: https://padlet.com/nadin051/metodist_poradnik). Вони можуть слугувати прикладом сучасних бібліотечних та інноваційних методичних форм у системі підвищення професійної та інформаційної компетентностей працівників.

У ході секцій бібліотекарів необхідно, насамперед, глибоко **проаналізувати** особливості функціонування бібліотек (проблеми й досягнення) у районі, місті, об'єднаній територіальній громаді та **визначити перспективи розвитку бібліотечної справи** на місцях, окресливши основні аспекти процесу їх осучаснення. Варто наголосити також на прямій залежності ефективної діяльності

бібліотек не лише від їх технічного забезпечення, а й значною мірою від професійної компетентності та готовності до позитивних змін їх працівників.

Серед актуальних питань суспільства та освітянської галузі – виховання цілісної особистості, патріота з активною громадянською позицією, базовою платформою якого є національно-патріотичне виховання. Його складові визначено Стратегією національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, а саме: духовно-моральне виховання; громадянсько-патріотичне виховання; військово-патріотичне виховання.

Варто **зосередити увагу** бібліотекарів на питаннях реалізація цих складових безпосередньо в рамках бібліотечного процесу та через інформаційний супровід виховного процесу навчального закладу. При цьому необхідно зробити акцент на *формуванні ціннісних ставлень і суджень школярів* бібліотечними засобами, які слугуватимуть базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством (за Концепцією Нової української школи).

На секціях бібліотек загальноосвітніх навчальних закладів рекомендуємо:

- **проаналізувати** концептуальні засади становлення Нової української школи, **визначити** місце бібліотек, стратегію їх розвитку та пріоритети діяльності як сучасних інформаційно-ресурсних центрів навчальних закладів;

- **проаналізувати** результати районного (міського) етапів та участі в обласному етапі Всеукраїнському конкурсі «Шкільна бібліотека – 2017». Особливу увагу необхідно зосередити на питаннях відповідності структури конкурсної роботи умовам обласного етапу конкурсу, опису досвіду роботи, доступності конкурсних матеріалів, розміщених в інтернет-мережі, для роботи журі (певні аспекти викладенні у статті Дяченко Н.І. «Фахові конкурси як стимул підвищення професійної компетентності бібліотекарів», до *науково-методичного вісника № 53, видавництва КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2017*). Вище зазначені питання потребують значної роботи, особливо щодо опису власного досвіду роботи та його презентації колегам, у рамках методичних формувань;

- **обговорити** орієнтовну (за результатами онлайн-опитування) та **визначити** найбільш доцільну структуру методичної роботи з бібліотекарями в регіоні, з врахуванням результатів творчих звітів усіх методичних формувань (методичних об'єднань, творчих груп, шкіл бібліотечної майстерності, шкіл молодого бібліотекаря, майстер-класів та ін.). Це сприятиме активізації процесу самовизначення кожного з працівників щодо їх участі у запропонованих методичних формуваннях;

- **акцентувати увагу** працівників на важливості системного, цілеспрямованого процесу самовдосконалення, визначення ними власної

траєкторії професійного зростання, розвитку компетентностей, пов'язаних з веденням бібліотечної справи;

- **проаналізувати** процес розширення інформаційно-ресурсної бази бібліотек за рахунок малих друкованих форм (буклетів, збірок тощо), медіаресурсів (відео, фотоматеріалів, презентацій, буктрейлерів, інтернет-плакатів та ін.) та **означити** шляхи її удосконалення за рахунок власної продукції на друкованих і електронних носіях та інтернет-ресурсів;

- **зосередитися** на пріоритетних напрямках діяльності бібліотек щодо:

- активного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, як важливого чинника оновлення бібліотечного процесу та створення власних web-ресурсів, спрямованих на підвищення іміджу бібліотеки та наближення її до користувача;

- сприяння формуванню ключових компетентностей школярів, особливу увагу зосереджуючи на інформаційно-цифровій компетентності в плані роботи з інформацією;

- розширення читацького українськомовного середовища, шляхом популяризації творів українських письменників та активізації читацького інтересу школярів;

- розширення інформаційно-освітнього й духовно-культурного простору користувачів як безпосереднім знайомством з носіями духовності й культури, так і використанням власних медіаресурсів та Інтернет-ресурсів (віртуальні знайомства з письменниками, художниками, народними майстрами та їх творчістю, віртуальні екскурсії музеями, визначними місцями, природними заповідниками нашої країни тощо);

- інформаційно-ресурсної підтримки виховного середовища навчальних закладів, спрямованих на формування ціннісних ставлень і суджень дітей та учнівської молоді;

- **презентувати** кращі блоги, сайти бібліотек чи сторінки на сайтах навчальних закладів як платформи для розширення інформаційного простору користувачів, наближення до них бібліотечних ресурсів. З метою мотивації працівників щодо ведення власних веб-ресурсів **популяризувати** блоги дипломатів обласного огляду освітніх блогів «Педагогічна блогосфера»;

- **представити** творчі звіти бібліотекарів, які підвищували кваліфікацію на курсах при КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», та учасників дистанційного курсу для бібліотекарів з проблеми «Національно-патріотичне виховання учнів в умовах сучасного освітнього простору»;

- **акцентувати увагу** на можливостях та позитивних прикладах інформаційно-ресурсної підтримки процесу національно-патріотичного виховання дітей і молоді та створенні виховного середовища навчального

закладу, а також важливості ініціювання бібліотекарями проектів, акцій чи участі у всеукраїнських, обласних, районних, загальношкільних заходах національно-патріотичного спрямування.

Варто презентувати на власних веб-ресурсах приклади віртуальних виставок, тематика яких може бути співзвучна з даною проблемою, електронні версії буклетів, фотоальбомів, проектів, презентації книг, відеоролики та посилання на корисні джерела. Корисним ресурсом може слугувати рубрика «Ми – Українці!» (національно-патріотичне виховання дітей та учнівської молоді) на сайті науково-методичної лабораторії виховної роботи і формування культури здоров'я (режим доступу: http://koippo414.at.ua/index/gromadjansko_patriotichne_vikhovannja/0-254).

У ході секційних засідань важливо *зосередити увагу* на підготовці виставок, матеріалів до початку 2017/2018 навчального року та проведення тематичного Першого уроку, з використанням брошур, буклетів, інтернет-ресурсів тощо.

У ході підготовки до відзначення **100-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського** необхідно мотивувати педагогічних і бібліотечних працівників навчальних закладів до вивчення та впровадження ідей і творчої спадщини В. О. Сухомлинського, адаптуючи їх до сучасних умов.

Варто зосередитися як на основних положеннях, так і практичних порадах, актуальних і сьогодні для бібліотекарів, серед них:

- роль бібліотеки як центру «духовного життя в школі»;
- розкриття цінності творів, які пробуджують й розвивають в учнів кращі людські якості, почуття патріотизму та причетності до великої української родини;
- мотивація учнів до читання високодуховної літератури, розкриваючи разом з ними: красу й милозвучність української мови; неповторність і в той же час вразливість природи рідного краю, традиції українського народу, історію боротьби за свою незалежність;
- ініціювання та стимулювання пошуково-дослідницької та творчої діяльності школярів, пам'ятаючи слова Василя Сухомлинського: «...дитина за своєю природою – допитливий дослідник, відкривач світу»;
- застосування активних і проблемно орієнтованих форм і методів, які відповідають природі вікової категорії та враховують особливості мотиваційної сфери дитини, відкриваючи «чудовий світ у живих фарбах, яскравих і трепетних звуках, у казці та грі, в особистій творчості...».

Серед пріоритетів роботи бібліотек, важливе місце має зайняти питання знайомства з літературною творчістю В.О.Сухомлинського, яка показує його як педагога, людину, письменника. Серед них: наочні форми (виставки, буклети,

анотовані рекомендаційні списки, віртуальні виставки й презентації творів та ін.), ініціювання голосних читань, обговорення та інсценізація його оповідань і казок, написання міні-творів-роздумів за творами Василя Олександровича, уроки «милування», добра і людяності, відкритих думок та ін. Варто започаткувати бібліотечні дні «Читаємо твори Василя Сухомлинського для шкільного загалу».

Важливим є і представлення на власних блогах чи сайтах кращих бібліотечних форм (фоторепортажів, віртуальних виставок, інтернет-плакатів, віртуальних вікторин, ігор, кросвордів та ін.), створених і за участі учнів, а також посилок на корисні ресурси, які містять твори В.О. Сухомлинського, відео, фотоматеріали про його життєвий шлях.

Інформаційним джерелом та важливою платформою для представлення творчого доробку педагогів, бібліотекарів, педагогічних колективів навчальних закладів області та України є обласний педагогічний Марафон «Штрихи до портрету Василя Сухомлинського» – режим доступу: http://koippo414.at.ua/index/oblasnij_pedagogichnij_marfaon_100_rokiv/0-300).

У розділі Марафону «Завдання для бібліотекарів» надано приклади віртуальних виставок, де представлено постать Василя Олександровича Сухомлинського як дитячого письменника.

Виставки можуть доповнюватися корисними посиланнями на твори Василя Олександровича, які можна читати в онлайн-режимі чи завантажити, відеоматеріали, серед них:

Казки Сухомлинського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/suhomlinskiy/>;

Оповідання Василя Сухомлинського для дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/aP3Pzr> ;

Сухомлинський В.О. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=XSj33i-IAB8>;

Василь Олександрович Сухомлинський. Біографія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=hwg0ebP2Cto>;

Василь Олександрович Сухомлинський. Навчальне ТВ для дітей і дорослих [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=6FZmOEZNPQU>;

Сухомлинський дітям. «Вогнегривий коник» : збірка аудіо-казок (читають працівники Кіровоградської ОДТРК) [Електронний ресурс]. – <https://www.youtube.com/playlist?list=PLxo41hv92vDCbW-G2TfPxwOu1-ZAHnqMh>